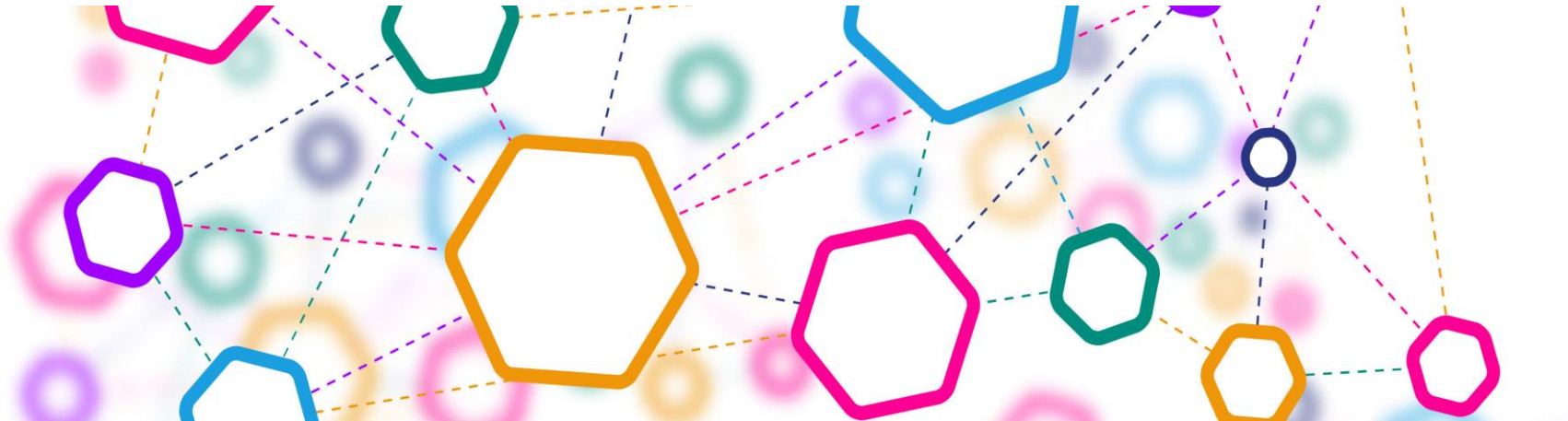

Cynllun Therapiau Seicolegol Cymru ar gyfer cyflawni Matrics Cymru – Y Cynllun Cenedlaethol 2018

Ysgrifennwyd gan y Pwyllgor Rheoli Therapiau Seicolegol Cenedlaethol, gyda chefnogaeth Tîm Gwella 1000 o Fywydau, Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mai 2018

Cynllun Therapiau Seicolegol Cymru ar gyfer cyflawni Matrics Cymru – Y Cynllun Cenedlaethol 2018

Mae'r cynllun hwn yn adeiladu ar y fersiwn ddrafft o Gynllun Therapiau Seicolegol Cymru ar gyfer Iechyd Meddwl Oedolion - Cynyddu Mynediad ac Ansawdd mewn GIG Darbodus. Datblygwyd y cynllun ar gais Llywodraeth Cymru, ac fe'i hysgrifennwyd gan y Pwyllgor Rheoli Therapiau Seicolegol Cenedlaethol (PRTSC), gyda chefnogaeth tîm gwella iechyd meddwl ac anableddau dysgu 1000 o Fywydau, Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae hefyd yn gwbl gydnaws â chyd-destun yr Adolygiad Seneddol o Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru¹ ac yn benodol, y nod pedwarplyg i:

- Gwella iechyd a lles y boblogaeth drwy roi ffocws ar atal
- Gwella profiad ac ansawdd gofal i unigolion a theuluoedd
- Cyfoethogi llesiant, galluogrwydd ac ymgysylltiad y gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol
- Cynyddu'r gwerth a gyflawnir o ariannu iechyd a gofal drwy welliant, arloesi, defnyddio arfer gorau a dileu gwastraff

Mae'r cynllun yn cwmpasu'r cyfnod o 2018 i 2021, gydag adolygiad o gynnydd i'w gynnal yn 2019.

Pwrpas

Bwriedir i'r cynllun hwn gynorthwyo byrddau iechyd a'u partneriaid i gyflawni Matrics Cymru² a'r Canllawiau Gweithredu Polisi (CGP) Therapiau Seicolegol yng Nghymru 2012³, er mwyn bodloni'r gofyniad i gynnig gwasanaethau a fydd:

- Yn cynyddu ystod y therapiau seicolegol seiliedig ar dystiolaeth sydd ar gael
- Yn gwella ymatebolrwydd gwasanaethau therapi seicolegol i anghenion y defnyddiwr gwasanaethau
- Yn gwella profiad y defnyddiwr gwasanaethau

¹ <http://gov.wales/docs/dhss/publications/180116reviewcy.pdf>

² <http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf>

³ http://www.powysthb.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1145/Board_Item_2.5d_Appendix%204%20-%20Psycholgical%20Therapies%20in%20Wales%20Implementation%20Guidance%20%28002%29.pdf

- Yn sicrhau bod canlyniadau ac adborth y defnyddiwr gwasanaethau ar fodlonrwydd yn cael eu defnyddio fel rhan o arfer rheolaidd
- Yn cwrdd â thargedau amseroedd aros Llywodraeth Cymru ar gyfer ymyriadau seicolegol
- Yn cefnogi cyflwyno gwasanaethau yn gyson a theg.

Er mwyn darparu gwasanaethau darbodus, cymesur ac effeithiol, dylai pob un o'r elfennau allweddol a ddisgrifir yn Matrics Cymru (Tabl 1) gael eu hystyried ar draws y pedair safon ansawdd a amlinellwyd yn y Canllawiau Gweithredu Polisi (gweler fersiwn wedi'i diwygio isod yn Nhabl 2). Bydd y broses hon yn llywio datblygu cynlluniau gweithredu lleol.

Tabl 1

Model gwasanaethau therapi seicolegol	Safonau i gyflwyno a gwella gwasanaethau ar sail fesuradwy
Therapi seicolegol	Safonau ar gyfer gwasanaethau i ddeall a gwella rheolaeth y gweithlu
Therapyddion seicolegol	Y diffiniad o fedrusrwydd a chymhwysedd ar lefelau medrusrwydd gwahanol
Goruchwyliaeth	Safonau i gyflwyno a gofynion i gael goruchwyliaeth
Hyfforddiant	Safonau hyfforddi ar gyfer therapi a darparu goruchwyliaeth
Archwilio a chasglu data	Gofynion casglu data

Tabl 2

Hygyrchedd	Mae'n un o fwriadau allweddol Matrics Cymru i sicrhau mynediad i therapïau seiliedig ar dystiolaeth Lefel A/uchaf sydd ar gael, sy'n briodol i'r broblem ar draws gwasanaethau iechyd meddwl, a bod dewis o un dull amgen arall o leiaf ar gael, lle dynodir hynny gan y dystiolaeth ⁴ . Mae hyn yn cynnwys cyfle cyfartal i gael mynediad i wasanaethau fel y diffinnir gan y Ddeddf Cydraddoldeb (2010), Mesur y Gymraeg (2011) a Deddf yr Iaith Gymraeg (1993).
Priodoldeb	Bydd therapïau yn cael eu darparu gan staff â sgiliau seiliedig ar dystiolaeth, yn cael goruchwyliaeth yn seiliedig ar dystiolaeth i sicrhau diogelwch ac ansawdd i ddefnyddwyr gwasanaethau. Amlinellir cymwyseddau priodol yn Matrics Cymru (2017).
Effeithiolrwydd	Mwy o fesur rheolaidd ar gynnydd clinigol, canlyniadau a gweithredu mecanweithiau adborth i sicrhau gwella gwasanaethau'n barhaus a gofal yn seiliedig ar adferiad.
Derbynioldeb i ddefnyddwyr gwasanaethau	Profiad gwell a defnydd cynyddol o adborth bodlonrwydd cleifion i ysgogi gwelliannau, gan ystyried dyheadau, gwerthoedd a dewisiadau defnyddwyr gwasanaethau unigol a'u haddasu ar gyfer nodweddion gwarchodedig, fel y mynnir gan y Ddeddf Cydraddoldeb (2010), Mesur y Gymraeg (2011) a Deddf yr Iaith Gymraeg (1993).

Roedd CGP (2012) yn pwysleisio y dylanwadir ar effaith a chanlyniad therapi nid yn unig gan y model therapi, ond hefyd gan y ffordd y caiff ei gynnal, yn bennaf y berthynas rhwng y sawl sy'n cael therapi a'r therapydd. Rhaid bod prosesau ar waith felly sy'n galluogi ac yn cefnogi therapyddion i ffurfio perthnasoedd dibynadwy a chysylltu yn emosiynol sy'n ddiogel, wedi'u goruchwyllo'n dda ac â rheolaeth glinigol gadarn⁵.

Bydd rhai defnyddwyr gwasanaethau wedi dioddef digwyddiadau niweidiol yn ystod plentyndod, neu drawma. Dylai gwasanaethau wedi'u llywio gan seicoleg gynorthwyo pobl sydd wedi dioddef hyn. Rhoddir cyngor ac arweiniad i gynllunio a datblygu gwasanaethau wedi'u llywio gan seicoleg yn Matrics Cymru⁶.

⁴<http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf> – tudalen 26

⁵ <http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf> tud. 13

⁶ <http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf> tud. 13-14

Cydnabyddir bod gwasanaethau therapi seicolegol wedi datblygu'n wahanol ym mhob bwrdd iechyd ac er mwyn sicrhau y ceir darpariaeth deg ledled Cymru, bydd angen i'r Pwyllgor Rheoli Therapiau Seicolegol (PRTS) ar gyfer pob bwrdd iechyd adeiladu ar y gwaith a wnaed yn 2014 a nododd fylchau yn y ddarpariaeth ac elfennau o'r gwasanaeth y mae angen eu cryfhau.

Tra bod gan bob bwrdd iechyd ei ddarpariaeth ddemograffig-sensitif ei hun, dylai gweithredu Matrics Cymru, dros amser, arwain at sefyllfa lle mae'r holl wasanaethau yng Nghymru yn gallu cynnig ymyriadau sy'n weddol debyg, yn effeithiol a theg.

Mae Matrics Cymru yn pennu'r safonau ansawdd a fyynnir ar gyfer therapiau seicolegol yng Nghymru. Un egwyddor gyffredin yw bod mynediad amserol gan bob defnyddiwr gwasanaeth at therapiau seiliedig ar dystiolaeth Lefel A/uchaf sydd ar gael, sy'n briodol i'r broblem ar draws gwasanaethau iechyd meddwl, a bod dewis o un dull amgen arall o leiaf ar gael, lle dynodir hynny gan y dystiolaeth. Dylai defnyddwyr gwasanaethau allu cael gwybodaeth briodol am y therapiau sydd ar gael. Dangosir y problemau a gyflwynir yn nhablau dystiolaeth Matrics Cymru.

Dylai byrddau iechyd sicrhau bod diwylliant o gyflwyno gwasanaethau sy'n cynnwys dysgu gweithredol gan staff wrth ddefnyddio adborth o fonitro rheolaidd a chanlyniadau ar lefel gwasanaethau a defnyddwyr gwasanaethau. I gefnogi diwylliant o ragoriaeth wrth ddarparu therapiau seicolegol, mae'r Pwyllgor Cenedlaethol Rheoli Therapiau Seicolegol (PCRTS) hefyd yn croesawu adroddiadau am ddulliau arloesol, i'w hystyried ar gyfer lledaenu arfer gorau ar draws pob ardal o Gymru.

Mae'r dystiolaeth o ddadansoddiadau blaenorol o fylchau a gyflwynwyd i'r PCRTS, o'i chymryd yn y cyd-destun safonau a bennwyd gan Matrics Cymru, yn awgrymu bod gofyn rhoi ffocws ar y meysydd canlynol fel mater o flaenoriaeth.

- Mynediad amserol i therapiau seicolegol priodol seiliedig ar dystiolaeth⁷
- Ddatblygu strategaeth hyfforddi a goruchwyllo, ac ailddylunio rolau swyddi⁸
- Data am ganlyniadau i werthuso llwyddiant therapiau a ddarperir ac i sicrhau gwella gwasanaethau'n barhaus⁹
- Systemau gwybodaeth sy'n mesur yn benodol y galw ac amseroedd aros am therapiau seicolegol.

⁷ Bydd angen i amseroedd aros am therapi ar draws ystod o gyflyrau gwrdd â thargedau'r Llywodraeth

⁸ Er mwyn hyrwyddo argaeledd therapi seicolegol effeithiol yn seiliedig ar dystiolaeth, gan gynnwys yr ystod ehangach posibl o therapiau sydd ar gael yn Gymraeg. Bydd hyn yn sicrhau y cymhwysedd lefel isaf sy'n ofynnol i gyflwyno dulliau therapi gwahanol ar bob haen o'r system gofal iechyd. Bydd hefyd yn galluogi cyflwyno ar draws ystod o gyflyrau ac anghenion, gydag amser dynodedig priodol o fewn rolau gwaith ar gyfer cyflwyno a goruchwyllo.

⁹ Yn ddiweddar, mae'r NPTMC wedi nodi'r anawsterau o ran adnabod "niwed" gwirioneddol a/neu ganfyddedig yn deillio o therapi neu ddiffyg mynediad oherwydd y lluo o wahanol ddiffiniadau a ddefnyddir, ac mae'n gweithio i safoni mesur i alluogi adnabod yn fwy effeithiol.

Mae'r Cynllun Cenedlaethol yn amlinellu cwestiynau, camau gweithredu a chanlyniadau i gynorthwyo byrddau iechyd ddatblygu cynlluniau lleol sy'n adlewyrchu'r safonau ansawdd ar gyfer pob un o'r elfennau allweddol yn Matrics Cymru. Efallai bod rhai canlyniadau wedi'u bodloni eisoes, a bydd byrddau iechyd yn gallu dangos hyn drwy adroddiadau, data a pholisïau diweddar priodol, ac ati. Dylai hyn roi lle i ganolbwyntio ar yr agweddau ar wasanaethau nad ydynt wedi'u datblygu gystal.

Rhoddir enghreifftiau o gwestiynau a chamau gweithredu yn y cynllun, ond ni ddylai byrddau iechyd gael eu cyfyngu gan y rhain a gall fod ganddynt ddulliau arloesol eraill i gyflawni'r canlyniadau gofynnol. Disgwylir y bydd PRTS lleol yn cefnogi, llywio a sicrhau datblygu gwasanaethau ehangach tuag at gyflawni'r safonau a bennwyd yn Matrics Cymru.

Dylai PRTSau lleol weithio i nodi a blaenoriaethu meysydd i'w gwella. Er mwyn mynd i'r afael yn effeithiol â'r tablau canlynol, gall fod angen gweithgarwch archwilio ac adolygu gwasanaethau a staff. Mae'n debygol y bydd angen sylw arbennig mewn perthynas â gwasanaethau sydd ar gael yn y Gymraeg.

Cyffredinol	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Enghreifftiau o dystiolaeth
	A yw'r PRTS yn cymryd trosolwg sefydliadol o gyflawni safonau Matrics Cymru? A oes atebolrwydd a chynrychiolaeth ar lefel weithredol?	Datblygu strategaeth i gyflwyno therapïau seicolegol seiliedig ar dystiolaeth ar draws y bwrdd iechyd neu adolygu'r strategaeth bresennol.	Strategaeth Therapïau Seicolegol ledled y bwrdd iechyd wedi'i hymgorffori mewn cylchoedd Cynllunio Tymor Canolig Integredig/adrodd ar lefel weithredol.
	A yw cynllunio gwelliannau i wasanaethau yn mynd i'r afael â bylchau mewn darpariaeth ac yn blaenoriaethu neu'n trefnu rhoi gwelliannau i wasanaethau ar waith, gan gynnwys darparu therapi a goruchwyliaeth yn Gymraeg?	Datblygu cynlluniau prosiectau i fynd i'r afael ag anghenion sydd heb eu bodloni.	Dogfennau gweithdrefnol/polisi ar gyfer anghenion heb eu bodloni, a datblygu/cytuno rheolaeth ar restrau aros drwy PRTSau lleol. Amseroedd aros llai am driniaeth briodol ar draws haenau darparu/cymhlethdod gwasanaethau.

Model gwasanaethau therapi seicolegol			
Hygyrchedd	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Enghreifftiau o dystiolaeth
	A yw therapiau seicolegol ar gael yn newis iaith y defnyddiwr gwasanaeth?	Archwiliad o therapyddion sy'n siarad Cymraeg a'r rheiny sy'n rhugl mewn ieithoedd eraill. Creu cofrestr o'r therapyddion hyn. Cynllunio i hyfforddi a/neu recriwtio therapyddion sy'n siarad Cymraeg.	Rhestr o therapyddion sy'n gallu darparu therapi seicolegol yn Gymraeg a'r rheiny sy'n rhugl mewn ieithoedd heblaw am Saesneg.
	Pa addasiadau rhesymol sydd i'w cael i sicrhau bod gwasanaethau yn hygyrch i bobl ag anableddau dysgu, cyflyrau iechyd corfforol, anhwylderau niwroddatblygol a nodweddion gwarchodedig eraill? A oes modd cyrraedd y lleoliad yn hawdd gan ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus?	Archwiliad, er enghraifft: - lleoliadau clinigol ac ystafelloedd asesu mewn lleoliadau daearyddol sy'n hawdd eu cyrraedd, heb ormod o gost - offer/celfi priodol - mae gwybodaeth ar gael mewn ystod o ffurfiau gwahanol - trefnu ymweliadau â'r cartref os bydd angen - mae systemau apwyntiadau yn hawdd eu defnyddio ac yr un mor hygyrch i bobl â nodweddion gwarchodedig.	Gwybodaeth ar gael mewn ystod o gyfryngau gwahanol, a therapiau'n cael eu cynnig mewn ystod o leoliadau gwahanol, gan gynnwys yn y cartref. Cymhorthion, celfi ac addasiadau priodol i'r holl ardaloedd yn y bwrdd iechyd lle caiff therapi seicolegol ei ddarparu.
Priodoldeb	A yw gwasanaethau yn cyfateb i anghenion defnyddwyr gwasanaethau ar draws yr holl gamau/haenau gofal gyda'r lefel dwyster briodol? A oes llwybr gofal seicolegol seiliedig ar dystiolaeth ar gael?	Fel bo'r angen, diweddarau map o ymyriadau/therapiau seicolegol dwyster isel a dwyster uchel sydd ar gael ar bob haen.	Tystiolaeth o ystod gynyddol o wasanaethau priodol ar draws haenau. Llwybr pendant i gynnig therapi amgen seiliedig ar dystiolaeth a/neu therapydd gwahanol lle nad oes gwelliant sylweddol wedi'i gyflawni.

	Sut mae'r gwasanaeth yn darparu ar gyfer anghenion pobl sydd â hanes o drawma cymhleth a phrofiadau niweidiol lluosog yn ystod plentyndod?	Ystyried archwilio gwasanaethau mewn perthynas ag ymarfer sy'n cael ei lywio gan drawma.	Tystiolaeth o ymchwilio rheolaidd, dewis o ran rhyw therapydd, ymarferwyr sy'n gwybod am drawma ar draws haenau/argaeledd therapïau sy'n canolbwyntio ar drawma.
Effeithiolrwydd	Pa fecanweithiau sy'n cefnogi asesiad seiliedig ar dystiolaeth o'r angen am therapi, sy'n galluogi cydweddu anghenion defnyddwyr gwasanaethau ag opsiynau priodol ar gyfer therapi a therapydd, ar lefel dwyster ofynnol?	Adolygu'r broses asesu ar gyfer ymyriadau seicolegol gan sicrhau y gellir canfod yr ymyriad priodol a'r dwyster ymyriad priodol.	Proses atgyfeirio a dyrannu gadarn gyda meini prawf cynhwysiant clir ar gyfer dyrannu i wahanol haenau gwasanaethau er mwyn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaethau yn cael cynnig dewis o ymyriadau i gyfateb i angen ¹⁰ . Cyfres o brosesau/offer asesu cymesur a phriodol.
	A oes proses ar gyfer sicrhau ansawdd gan gynnwys cyfraddau gadael/adfer ar gyfer gwasanaethau a ddarperir?	Sicrhau bod staff wedi cymhwyso'n briodol i asesu angen ar bob haen o ofal. Datblygu cynllun i sicrhau bod yr holl wasanaethau therapi seicolegol yn gweithredu methodoleg archwilio a gwella gwasanaethau'n rheolaidd. Adolygu gweithdrefnau gweinyddol i leihau'r baich gweinyddol ar glinigwyr.	Gwasanaethau yn meincnodi'n ffafriol/yn dangos gwelliant o'u cymharu yn erbyn gwasanaethau tebyg. Niferoedd y defnyddwyr gwasanaethau sy'n datgysylltu oddi wrth therapi, niferoedd sy'n gorfod symud i therapi neu therapydd gwahanol, methiannau therapi, cwynion, niwed iatrogenig.
Derbynioldeb	Sut mae'r gwasanaeth yn cefnogi dewisiadau gwybodus gan ddefnyddwyr gwasanaethau?	Archwilio barnau defnyddwyr gwasanaethau ynglŷn â gwybodaeth a dewis, hygyrchedd, amseroldeb asesu a gwasanaethau, a sut oeddent yn teimlo ynghylch y model gwasanaethau.	Defnyddwyr gwasanaethau yn adrodd am wasanaethau sy'n hawdd mynd atynt, dewis digonol a phrofiad da o wasanaethau - mae gan y gwasanaeth ddulliau ar gyfer defnyddio barnau defnyddwyr

¹⁰ <http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf>

	Sut mae'r gwasanaeth yn gwneud defnydd o brofiadau defnyddwyr gwasanaethau i wella eich model gwasanaethau?	Creu prosesau cadarn i ddefnyddio profiadau defnyddwyr gwasanaethau i wella gwasanaethau.	gwasanaethau i wella gwasanaethau.
Therapi seicolegol			
Hygyrchedd	Cwestiynau allweddol A yw amseroedd aros ar gyfer asesiad ac ymyrraeth yn cael eu bodloni ym mhob cam/haen? A yw ystod y therapïau seicolegol yn ddigonol ac yn hygyrch i'r holl ddarpar ddefnyddwyr gwasanaethau, gan gynnwys grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol?	Camau a awgrymir Lle nad yw amseroedd aros yn cael eu bodloni, cynnal asesiad o'r galw/angen a chapasiti er mwyn pennu'r diffyg, a datblygu cynllun adferol i fynd i'r afael â bylchau mewn argaeledd. Archwilio pa ganran o'r boblogaeth cleientiaid posibl sy'n cael mynediad i'r gwasanaeth. Datblygu cynlluniau i gynyddu mynediad.	Enghreifftiau o dystiolaeth Cynyddu canran y cleientiaid posibl sy'n cael mynediad i wasanaethau, gan gynnwys grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol.
Priodoldeb	A yw'r ystod o therapïau seicolegol seiliedig ar dystiolaeth ar gael ar y lefel ddwyyster gywir ar gyfer cyflyrau ar bob haen o wasanaeth?	Datblygu cynllun i gynyddu ystod y therapïau sydd ar gael ar draws yr ystod o gyflyrau a gyflwynir lle bo angen. Gall fod angen i ddarparwyr gwasanaethau greu capasiti newydd ¹¹ .	Therapïau seiliedig ar dystiolaeth ar gael; ar gyfer problemau iechyd meddwl cyffredin ac mewn meysydd mwy arbenigol lle cânt eu darparu gan y bwrdd iechyd.
Effeithiolrwydd	A yw canlyniadau'n cael eu mesur yn rheolaidd gan ddefnyddio mesurau canlyniadau dibynadwy ac wedi'u dilysu yn holl feysydd darpariaeth therapi seicolegol?	Archwilio'r defnydd o fesurau canlyniadau ar draws yr holl feysydd gwasanaeth, gan gynnwys therapyddion. Datblygu cynllun i fabwysiadu mesurau canlyniadau priodol lle nad ydynt yn cael	Adrodd am yr ystod o fesurau canlyniadau sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd. Adroddiadau rheolaidd i'r PRTS yn gwerthuso canlyniad therapi

¹¹Trwy gyflwyno gweithwyr dwyster isel newydd ar Haen 1 a/neu gynyddu capasiti ar Haen 2 drwy rolau Therapydd Seicolegol dwyster uchel newydd a Therapydd Seicolegol arbenigol dwyster uchel (gweler tabl 3 Matrics Cymru).

	A yw mesurau canlyniadau yn cael eu coladu, dadansoddi, adrodd a'u defnyddio i ysgogi gwelliannau clinigol a gwelliannau i wasanaethau?	eu defnyddio'n barod. Nodi staff gweinyddol a rheoli o fewn gwasanaethau/timau sydd â chyfrifoldeb i goladu ac adrodd am ganlyniadau.	seicolegol.00
Derbynioldeb	A yw defnyddwyr gwasanaethau yn cael gwybodaeth lawn am yr opsiynau sydd ar gael, mantais/niwed posibl ac yn cael eu cynnwys yn llawn yn y broses benderfynu ynglŷn ag unrhyw ymyriadau wedi'u cynllunio, ynghyd â phrosesau i unioni unrhyw anawsterau perthnasodd?	Adolygu'r wybodaeth sydd ar gael i ddefnyddwyr gwasanaethau ynglŷn â'r ystod ymyriadau/ therapïau gwahanol sydd ar gael a'r sail dystiolaeth ar eu cyfer.	Adroddiad ar gyfer PRTS. Proses gwrthdaro-isel wedi'i sefydlu i fynd i'r afael â phryderon defnyddwyr gwasanaethau a/neu ofalwyr, gan gynnwys ail farnau a/neu oruchwylwyr.

Therapyddion seicolegol

Hygyrchedd	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Enghreifftiau o dystiolaeth
	A oes strategaeth hyfforddi i gynyddu capasiti i gyflwyno ystod y therapïau gofynnol?	Rolau gwaith i'w datblygu sy'n cefnogi cymwyseddau cynyddol ymhlith staff drwy hyfforddi a chadw. Staff yn cael eu galluogi ¹² i gyflwyno therapïau seicolegol a chael mynediad i oruchwyliaeth a hyfforddiant.	Cymwyseddau cynyddol ar draws y gweithlu. Cynnydd o ran cyflwyno - cyfran fwy o amser wedi'i ddiogelu i gyflwyno therapi seicolegol.
Priodoldeb	A yw'r holl staff sy'n cyflwyno therapi seicolegol wedi'u hyfforddi i'r lefel cymhwysedd	Archwiliad o hyfforddiant a datblygu cymwyseddau yn erbyn y safonau a bennwyd yn Matrics	Creu cofrestr bwrdd iechyd o staff sy'n cyflwyno therapi seicolegol a hyfforddiant a gawsant.

¹² Drwy, er enghraifft, amser wedi'i ddiogelu

	ofynnol? A oes mecanwaith ar gyfer sicrhau bod staff sy'n cyflwyno therapïau seicolegol yn aelodau o gyrff perthnasol?	Cymru.	Y gofrestr i gynnwys gwybodaeth am gofrestru ac aelodaeth y gyrff perthnasol.
Effeithiolrwydd	Gweler y cwestiynau yn yr adran therapi seicolegol	Rheolwyr gwasanaethau i sicrhau bod cynnydd a chanlyniadau'n cael eu mesur, a bod hyn yn cael ei drafod mewn cyfarfodydd goruchwyllo rheolaidd. Yr holl staff i gael mynediad at ddatblygiad proffesiynol parhaus (DPP) sy'n angenrheidiol i sicrhau eu bod yn cadw'n gyfoes â gofynion ymarfer.	Mae staff sy'n darparu ymyriadau a therapi seicolegol yn gallu/â mecanwaith i adolygu canlyniadau o'u hymarfer eu hunain fel cymorth i ddysgu cynyddol ac ymarfer effeithiol.
Derbynioldeb	Gweler y cwestiynau yn yr adran therapi seicolegol	Nodi mecanweithiau priodol i ddefnyddwyr gwasanaethau adrodd yn ôl am eu profiad o'r berthynas therapiwtig yn ystod/ar ôl therapi, ac ymgorffori'r rhain i'r broses therapi. Datblygu neu ddiwygio polisi i fynd i'r afael â phryderon a rhwygiadau mewn perthnasoedd yn adeiladol ac â lefelau gwrthdaro isel.	Mesurau wedi'u nodi a'r defnydd o fesurau yn cael ei hyrwyddo. Polisi/gweithdrefnau wedi'u cadarnhau'n derfynol gan PRTS/uwch reolwyr/bwrdd iechyd.
Goruchwyliaeth			
Hygyrchedd	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Engbreifftiau o dystiolaeth
	A oes niferoedd digonol o oruchwylwyr sydd wedi cymhwyso a'u hyfforddi'n briodol ¹³ ?	Nodi staff â chymwysterau a phrofiad priodol i gynnig goruchwyliaeth therapi seicolegol a meintoli'r capasiti goruchwyllo	Mynegai o oruchwylwyr, i gynnwys capasiti a'r model(au) therapi seicolegol a gynigir. Bydd capasiti goruchwyllo yn bodloni'r

¹³ yn cynnig ystod briodol o oruchwyliaeth benodol moddolder, i sicrhau'r capasiti ar gyfer goruchwyliaeth reolaidd o hyfforddeion a staff cymwys

	A oes amser wedi'i ddiogelu ar gyfer goruchwyliaeth reolaidd sy'n briodol i'r lefel cyflwyno gwasanaethau?	sydd ar gael o'r gweithlu hwn. Datblygu cynllun i gynyddu capasiti goruchwyllo os oes angen. Adolygu cynlluniau swyddi i sicrhau bod amser wedi'i gynnwys i ddarparu/derbyn goruchwyliaeth glinigol reolaidd.	gofyniad gan hyfforddeion a staff cymwys. Cynlluniau swyddi i gynnwys amser ar gyfer goruchwyliaeth glinigol reolaidd.
Priodoldeb	A oes fframwaith/polisi ar gyfer darparu ymyriadau/goruchwyliaeth therapi seicolegol sydd wedi'i gadarnhau'n derfynol ar lefel uwch reolwyr/PRTS?	Adolygu neu ddatblygu fframwaith/polisi ar gyfer cyflwyno therapïau seicolegol.	Fframwaith/polisi goruchwyliaeth ar gyfer cyflwyno therapïau seicolegol wedi'u cadarnhau'n derfynol gan PRTS/uwch reolwyr.
Effeithiolrwydd	A yw'r holl oruchwylwyr yn bodloni'r safonau a nodwyd yn fframwaith cymwyseddau University College London (UCL) ¹⁴ a Matrics Cymru?	Adolygu cymhwysedd goruchwylwyr yn erbyn safonau fframwaith UCL a Matrics Cymru.	Bydd gan bob goruchwylwr, neu bydd yn gweithio tuag at, y cymwyseddau a bennwyd yn fframwaith cymwyseddau goruchwylwyr UCL.
Derbynioldeb	A oes proses i ddatrys pryderon a fynegir ynghylch ansawdd goruchwyliaeth gan y sawl sy'n cael ei oruchwyllo neu'r goruchwylwr? A oes proses i asesu teimladau'r defnyddiwr gwasanaethau ynghylch p'un a yw'r therapydd yn ymwybodol o faterion sy'n mynnu goruchwyliaeth? E.e. adborth gan ddefnyddwyr	Adolygu'r fframwaith/polisi goruchwyliaeth a sicrhau bod proses i ddatrys pryderon wedi'i chynnwys.	Proses i ddatrys pryderon wedi'i chynnwys yn y fframwaith/polisi goruchwyliaeth.

¹⁴ <http://www.1000livesplus.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1011/2017-10-02%20Matrics%20Cymru%20Cymraeg.pdf> – tud. 26

	gwasanaethau ar bryderon ynghylch therapi.		
Hyfforddiant			
Hygyrchedd	Cwestiynau allweddol A oes proses ar gyfer pennu pa hyfforddiant neu DPP fydd eu hangen i alluogi staff i gyflwyno therapïau seicolegol perthnasol?	Camau a awgrymir Adolygu ystod o brosesau sydd ar waith ar hyn o bryd e.e. datblygiad personol/adolygiad blynyddol, cynllunio swyddi a threfniadau goruchwyllo.	Engbreiffiau o dystiolaeth Yr holl staff sy'n cyflwyno therapi seicolegol neu'n darparu goruchwyliaeth i therapi seicolegol yn bodloni'r lefelau cymhwysedd a ddisgrifiwyd yn safonau cymhwysedd UCL a Matrics Cymru.
Priodoldeb	A oes seilwaith addysgol a chyllid wedi'u dynodi i gefnogi hyfforddiant?	Nodi llwybr priodol a ffrwd gyllido.	Mae cynllun ar waith i gefnogi DPP ar gyfer staff y mae'n ofynnol iddynt gyflwyno a goruchwyllo therapïau seicolegol.
Effeithiolrwydd	A oes gan yr holl staff sydd wedi derbyn hyfforddiant gyflwyno therapi(au) seicolegol amser wedi'i ddiogelu yn eu cynllun swydd, i sicrhau eu bod yn gallu gwneud defnydd o'u sgiliau?	Adolygu cynlluniau swyddi i sicrhau bod gan staff amser wedi'i ddiogelu i gyflwyno therapi seicolegol yn gyson â datblygu sgiliau.	Amser wedi'i nodi mewn cynlluniau swyddi i gyflwyno therapi ar y lefel briodol i'r hyfforddiant a wnaed.
Derbynioldeb	A oes seilwaith addysgol a chyllid wedi'u dynodi i gefnogi hyfforddiant?	Nodi llwybr priodol a ffrwd gyllido.	Mae cynllun ar waith i gefnogi DPP ar gyfer staff y mae'n ofynnol iddynt gyflwyno a goruchwyllo therapïau seicolegol.

Archwilio a chasglu data			
	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Enghreifftiau o dystiolaeth
Hygyrchedd	A yw'r holl wasanaethau sy'n cyflwyno therapïau seicolegol wedi'u nodi, ac a oes trefniadau ar waith i gasglu data ¹⁵ o'r gwasanaethau hyn?	Adolygu gwasanaethau i wneud yn siŵr bod pob achos o gyflwyno therapïau seicolegol wedi'i nodi a bod dulliau i gasglu data yn eu lle.	Dangosfwrdd o ystod o ddata, i gynnwys amseroedd aros ar gyfer asesu a thrin, ynghyd â syniad o ganlyniad clinigol fel lleiafswm ar gyfer yr holl feysydd gwasanaeth sy'n darparu therapïau seicolegol.
Priodoldeb	A yw'r system casglu data clinigol yn hawdd i'w defnyddio mewn ymarfer clinigol, ac yn gallu bwydo gwybodaeth ystyrlon a chlinigol berthnasol yn ôl i staff er mwyn llywio gofal cleientiaid, archwilio ac ail-ddylunio?	Adolygu system wybodaeth defnyddwyr gwasanaethau i sefydlu p'un a ydynt yn addas i'r diben, yn unol â Matrics Cymru. Gweithredu mesurau tymor byr a thymor hir i sicrhau bod y system cipio data yn bodloni anghenion gwasanaethau.	Mae barnau defnyddwyr gwasanaethau yn cael eu casglu a'u coladu'n rheolaidd, a'u defnyddio i lywio gofal defnyddwyr gwasanaethau, archwilio ac ail-ddylunio.
Effeithiolrwydd	A yw data'n cael ei ddefnyddio i lywio gwelliannau i wasanaethau gan ddefnyddio methodoleg gwella ansawdd gydnabyddedig? A yw data'n gywir ac o ansawdd da? A yw'r gwasanaeth yn gwerthuso canlyniadau therapi yn rheolaidd ¹⁶ ?	Datblygu prosiectau gwella gwasanaethau i gyflawni ar flaenoriaethau strategol ar gyfer datblygu therapi seicolegol. Sicrhau bod mesurau clinigol yn cael eu defnyddio fel rhan o werthuso canlyniadau, gan gynnwys yn ôl-weithredol ar ôl cwblhau therapi.	Enghreifftiau o welliannau i wasanaethau gan ddefnyddio data wedi'i ddeillio'n lleol a methodoleg gwella ansawdd. Canlyniadau clinigol a mesurau adferiad yn cael eu defnyddio'n rheolaidd i werthuso canlyniadau'n rheolaidd ynghyd ag adborth defnyddwyr gwasanaethau.

¹⁵ A oes systemau cipio data effeithiol ar waith i fonitro amseroedd aros? A ydych chi'n casglu data ar nodweddion gwarchodedig yr holl atgyfeiriadau, cleientiaid, a'r rheiny sy'n datgysylltu oddi wrth therapi, i sicrhau nad oes unrhyw wahaniaethu anuniongyrchol a bod y defnydd o wasanaethau yn adlewyrchu'r cyfrannau o bobl â nodweddion gwarchodedig yn y boblogaeth, a thebygolrwydd pob grŵp o ran cael problemau iechyd meddwl?

¹⁶ Gan ddefnyddio mesurau canlyniadau clinigol, yn ogystal ag adborth defnyddwyr gwasanaethau ac adborth yn seiliedig ar adferiad, i asesu newid mewn symptomau clinigol, a lles

	A oes dulliau gan y gwasanaeth o werthuso canlyniad ar ôl rhyddhau ar effaith ar ofal yn y dyfodol? Sut mae camgymeriadau clinigol yn cael eu nodi a'u defnyddio i wella gwasanaethau¹⁷?	Archwilio ansawdd cofnodion – a yw barnau'n cael eu cefnogi gan arsylwadau gwrthrychol? A yw cywirdeb yn cael ei wirio gyda defnyddwyr gwasanaethau? A yw cofnodion yn addas ac yn ddigon parchus i'w darllen gan ddefnyddwyr gwasanaethau? Os defnyddir codio, a yw'n cael ei gymhwyso'n gywir? Mae prosesau ar waith ar gyfer archwilio clinigol.	Mae archwilio clinigol wedi'i sefydlu'n dda ac yn cyfrannu at wella canlyniadau clinigol a chost-effeithiolrwydd gwasanaethau.
Derbynioldeb	A yw anghenion cyfathrebu defnyddwyr gwasanaethau wedi'u hystyried wrth gipio data, er mwyn sicrhau bod pawb yn cael cyfle i gyfrannu at y sail dystiolaeth?	Adolygu mecanweithiau ar gyfer adborth defnyddwyr gwasanaethau. Datblygu ystod o fformatau lle gall defnyddwyr gwasanaethau fynegi'u barnau.	Adroddiadau rheolaidd yn dynodi barnau defnyddwyr gwasanaethau ynglŷn â'u profiad o agweddau gwahanol ar therapi. System i ymgorffori a chymhwyso'r hyn a ddysgir o adborth defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr.

	Cwestiynau allweddol	Camau a awgrymir	Enghreifftiau o dystiolaeth
Gofalwyr	A oes system o gynnwys gofalwyr yn effeithiol mewn therapi, gyda chaniatâd cleientiaid?	Cyflwyno system o gynnwys gofalwyr yn effeithiol mewn therapi (gyda chaniatâd cleientiaid).	Adolygu canlyniadau yn seiliedig ar gynnwys gofalwyr, neu fel arall. Datblygu strategaeth/system i gynnwys gofalwyr, os yw'n ymarferol.

meddyliol.

¹⁷ A yw clinigwyr yn cael gwybod am gamgymeriadau? A ydynt yn cael eu trafod yn ystod goruchwyliaeth?

	A yw'r hyfforddiant safonol sydd ar gael yn cynnwys ystyried cynnwys gofalwyr yn effeithiol mewn therapi?	Cyflwyno archwilio systematig a chadw cofnodion mewn perthynas â dewisiadau defnyddwyr gwasanaethau, i gynnwys gofalwr (gofalwyr) mewn therapi, neu na a datblygu mesurau canlyniadau i asesu bodlonrwydd cleientiaid, effaith ac effeithiolrwydd.	Hyfforddiant yn cynnwys elfen o gynnwys gofalwyr yn effeithiol mewn therapi.
Asesu Risg/Cynllunio diogelwch	A oes system effeithiol ar waith o gynnal, cofnodi ac adolygu asesiadau risg/ cynlluniau diogelwch mewn modd teg?	Sicrhau bod system effeithiol ar waith o gynnal, cofnodi ac adolygu asesiadau risg/ cynlluniau diogelwch mewn modd teg. Cynnwys risgiau penodol sy'n gysylltiedig â'r model therapiwtig yn gyffredinol, ac yn benodol i'r unigolyn.	Hyfforddiant mewn asesiadau risg/ cynlluniau diogelwch effeithiol ond teg (Matrics Cymru Atodiad 1).